

запам'ятовуванні важливої інформації, вивченні професійної лексики та розвитку навичок письма. Застосування асоціативних мап сприяє розвитку навичок критичного мислення та іншомовної компетентності студентів. Вони допомагають систематизувати величезні об'єми інформації, а процес їх побудови стимулює здатність легко запам'ятовувати весь матеріал, розвивати логіку, уміння дискутувати, розвивати техніку читання.

Ключові слова: англійська мова за професійним спрямуванням (ESP), навчальні цілі, інновації у навчанні ESP, креативні методи, *mind mapping*, вивчення професійної лексики, предметна область.

Смалько Людмила, Воробйова Татьяна. Технологія *mind mapping* в изученні курсу «Английский для профессиональных целей». В статті освещаются актуальные проблемы преподавания и изучения английского языка для профессиональных целей и предоставляется углубленный анализ новых подходов к повышению его эффективности. Дисциплина «Английский язык профессионального направления (ESP)» разработана для профессиональных ситуаций в будущей работе студента и для получения университетской степени. Это требует особых методов обучения, отличных от изучения английского языка для общего употребления. Учебная программа университета фокусируется на изучении английского языка в профессиональном направлении, поскольку учебные материалы соотносятся с потребностями студентов, практическом применении языка в профессиональной деятельности. Результаты исследования убедительно доказывают, что креативная технология *mind mapping* предлагает множество возможностей преподавателям ESP в университете, может быть использована для поддержки различных подходов к изучению языка и повышения мотивации студентов к изучению иностранного языка. Результаты эмпирического исследования доказывают эффективность метода *mind mapping* в выборе, сортировке и запоминании важной информации, изучении профессиональной лексики и развитии навыков письма. Применение ассоциативных карт способствует развитию навыков критического мышления и иноязычной компетентности студентов. Они помогают систематизировать огромные объемы информации, а процесс их построения стимулирует способность легко запоминать весь материал, развивает логику, умение дискутировать, развивать технику чтения.

Ключевые слова: английский для особых целей (ESP), образовательные цели, инновации в преподавании ESP, карты ассоциаций (*mind mapping*), изучение профессиональной лексики, предметная область.

УДК 811.133.1'367

Ольга Станіслав

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СЕПАРАТИЗАЦІЇ В СИНТАКСИСІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Наше дослідження присвячене синтаксичній сепаратизації, що представляє такий зразок синтаксичних зв'язків, які виникають у результаті розділення речення на кілька самостійних висловлень, інтонаційно та графічно відокремлених, проте єдиних за змістом.

У результаті проведеної розвідки було встановлено, що за позицією синтагми до базисної (основної) частини сепаратизованої структури можна виокремити такі види сепаратизації: фінальна сепаратизація (*séparatisation finale*) та серединна сепаратизація (*séparatisation médiane*). Аналіз матеріалу засвідчив, що фінальна сепаратизація більш уживана, частотна, характерна для французької літератури ХХ століття. Власне вона представляє центральні зони функціонування сепаратизованих структур синтаксису сучасної французької мови.

Аналіз дав змогу визначити, що кількісні параметри синтагми також зумовлюють структурні характеристики сепаратизованих конструкцій. Встановлено, що у складі однієї відокремленої частини можуть бути одно-, дво- та багатоконпонентні структури. З огляду на це виділено поширені синтагми (більше одного відокремленого компонента) і непоширені (однокомпонентні) синтагми.

Дослідження показало, що за синтаксичною функцією як синтагми можуть виступати означення, додаток, обставина, однорідні члени речення, прикладка та інші члени речення.

Як засвідчує аналіз матеріалу, семантичний спектр дії сепаратизації досить широкий. Передусім, це – семантичне наголошування, виділення, виокремлення певної інформації з метою її актуалізації. Окрім того, сепаратизація імітує експресивно забарвлене внутрішнє мовлення та відображає емоційну оцінку особистості. Сепаратизація як експресивне явище усного мовлення виражає одне з важливих семантичних значень сепаратизованих структур – невимущеність, природність, спонтанність комунікації. Сепаратизовані структури увиразнюють внутрішні монологи, тексти-роздуми, автодіалоги з метою передачі емоційного, психічного стану мовця. Сепаратизація з афективною семантикою додає до об'єктивної інформації, закладеної у структурі речення, авторську оцінку.

Проаналізувавши основні структурні типи організації сепаратизації, її виразне семантичне значення, можемо стверджувати, що сепаратизація сучасної французької мови характеризується структурною гнучкістю та широкими семантико-стилістичними можливостями.

Ключові слова: синтаксис сучасної французької мови, сепаратизація, структурні особливості сепаратизації, семантичне значення сепаратизації.

Постановка проблеми. Синтаксис сучасної французької мови – це складна мовна підсистема, що характеризується гнучкістю, відкритістю, динамічністю; вона не є абсолютно збалансованою, прагне рівноваги та перебуває в постійному розвитку. Ключовим у синтаксисі залишається поняття зв'язку, який становить зміст і форму всієї синтаксичної системи. Комунікативний синтаксис сучасної французької мови представлено такими різновидами зв'язку, як когезія та сепаратизація (термін О. О. Андрієвської). Наше дослідження присвячено синтаксичній сепаратизації, тобто синтаксичним зв'язкам, які виникають у результаті розділення речення на кілька самостійних висловлень, інтонаційно та графічно відокремлених, проте єдиних за змістом. Особливістю сепаратизованої фрази є те, що її основа (базисна частина) не відображає усієї повноти змісту висловлення, яке поступово, в міру свого формування, наділяється новими подробицями, доповненнями, що своєрідно прикріплюються до раніше сформованого й інтонаційно завершеного речення [1, с. 77].

Аналіз досліджень цієї проблеми. За своєю природою (виникли із розмовного мовлення) сепаратизовані структури є, як правило, афективними, експресивно забарвленими та стилістично маркованими синтаксичними одиницями [5, с. 147]. Лінгвісти 60-х рр. описали окремі засоби експресивного (стилістичного, актуалізувального) синтаксису, вказуючи, що це спеціальні синтаксичні конструкції писемної мови, які ґрунтуються на розчленованій синтаксичній основі. Сутність синтаксичного членування відобразилась у термінах “сегментація” (Ш. Баллі, О. О. Реферовська, Н. О. Шигаревська), “парцеляція” (М. Коен), “приєднувальні конструкції” (В. Г. Гак, О. О. Реферовська), “сепаратизація” (О. О. Андрієвська), “приєднувальна частина речення”, “уточнення”, “дислокація” та ін. В українському мовознавстві активно почали вивчати членування єдиної граматичної структури на частини з 60-х рр. ХХ ст. й розглядали відділені компоненти як приєднувальні конструкції (І. Г. Чередниченко, М. У. Каранська) або різновид приєднувальних конструкцій і для їх називання пропонували терміни “приєднувально-видільні речення” (І. З. Петличний, П. С. Дудик, П. П. Коструба).

Попри значну кількість робіт про явища розчленованості, поділу, розриву синтаксичних структур, до сьогодні залишаються нерозкритими аспекти функціонування сепаратизації в текстах різних жанрів, не виявлені особливості її структурної організації, недостатньо проаналізовані її стилістичні можливості, не з'ясовані динаміка й тенденції розвитку. Проведений аналіз досліджень цієї проблеми дає підстави констатувати, що синтаксична сепаратизація вже протягом кількох десятиліть залишається актуальним питанням вивчення науковців, а відтак потребує подальшого ґрунтовного опрацювання.

Формулювання цілей статті. Мета нашої наукової розвідки – проаналізувати структурну організацію, типи і семантичне значення сепаратизації в синтаксисі сучасної французької мови. Матеріалом дослідження слугуватимуть приклади, дібрані з творів сучасних французьких авторів.

Виклад основного матеріалу. У своєму дослідженні ми будемо виходити з того, що визначальною рисою сепаратизованої структури є наявність базисної (основної) частини та синтагми (відокремленої частини) [2, с. 379]. Зазвичай, базисна частина (семантичне ядро) представляє тему висловлення, а синтагма – його рему.

Аналіз матеріалу показав, що синтагма може знаходитись у середині або ж у кінці синтаксичної структури. Попри свою позицію, відокремлений член речення завжди перебуває в сильній функціональній позиції. Синтагма, структурно вписуючись у тематичну частину висловлення, визначає його змістову значущість. При цьому граматична переривчастість, розчленованість структури, тобто сепаратизація, виступає як особливий вид синтаксичного

зв'язку, засіб смислового членування висловлення. Спостерігаємо певне діалектичне протиріччя – структурно роз'єднати, щоб семантично зв'язати й утворити цілісну структуру.

На підставі проаналізованих випадків за позицією синтагми до базисної (основної) частини сепаратизованої структури можна виокремити такі види сепаратизації:

- фінальна сепаратизація (*séparatisation finale*);
- серединна сепаратизація (*séparatisation médiane*).

Фінальна сепаратизація передбачає постпозицію відокремленої синтагми відносно базисної частини висловлення. Проведений аналіз дає підстави розглядати її як контактну сепаратизацію, оскільки відділена синтагма відразу слідує за основною частиною. Фінальна, контактна сепаратизація більш уживана, частотна, характерна для французької літератури ХХ століття. Власне вона представляє центральні зони функціонування сепаратизованих структур сучасного синтаксису французької мови, приміром:

*Ce n'était plus la princesse hautaine et railleuse de notre première entrevue. L'uræus d'or ne se dressait plus sur son front. **Pas un bracelet, pas une bague*** (Pierre Benoit, с. 232).

Відокремлені синтагми *Pas un bracelet, pas une bague* йдуть поспіль за базисною частиною висловлення, відтак є фінальними, контактними.

Серединна сепаратизація менш частотна, вона належить до периферійних зон функціонування сепаратизованих структур, проте також є ефективним засобом виділення, акцентування інформації. Її можна схарактеризувати як дистантну сепаратизацію, що уможливує розміщення відокремленої синтагми не безпосередньо після базисної частини, а на певній відстані відносно основної структури, наприклад:

*Aubin, enfin, c'est un Brasse-Bouillon de douze ans, n'ayant à se défendre de personne. **Facétieux. Un peu clown.** Un peu châtaigne aussi, dès qu'on le néglige...* (Hervé Bazin, с. 29)

Як бачимо, перша виокремлена синтагма *Facétieux* розміщується відразу після основної частини висловлення, за відношенням до неї є фінальною, контактною; отож, можемо говорити про послідовний зв'язок між базисом та синтагмою. Друга відокремлена синтагма *Un peu clown* за відношенням до основної частини висловлення є дистантною, представляє серединний тип сепаратизації й паралельно кріпиться до базису.

Зазначимо, що, незважаючи на своє розміщення (фінальне – контактне, серединне – дистантне) у структурі висловлення, відокремлений член речення (синтагма) перебуває в сильній функціональній позиції, має особливе семантико-стилістичне значення.

Проведений аналіз дав підстави визначити, що кількісні параметри синтагми також зумовлюють структурні характеристики сепаратизованих конструкцій. Встановлено, що у складі однієї відокремленої частини можуть бути одно-, дво- та багатокomпонентні структури. З огляду на це, пропонуємо об'єднати їх за ступенем поширеності у дві групи:

- поширені синтагми (більше одного відокремленого компонента):

*Il me reste une question à poser. **La plus grave de toutes...*** (Henri Troyat, с. 182) – багатокomпонентна синтагма;

- непоширені (однокомпонентні) синтагми:

*Il le fera, il le fait d'enthousiasme. **Aujourd'hui*** (Hervé Bazin, с. 330) – однокомпонентна синтагма.

Дослідження показало, що за синтаксичною функцією як синтагми можуть функціонувати означення, додаток, обставина, однорідні члени речення, прикладка та інші члени речення. Наведемо кілька прикладів:

- обставини (місця, часу, мети, причини, способу дії та інші):

*Là, maintenant, tu peux aller. **Doucement, eh ! doucement*** (Pierre Benoit, с. 226) – обставина способу дії;

*Je combattrai pour l'Homme. **Contre ses ennemis. Mais aussi contre-moi*** (A. de Saint-Exupér, с. 130) – обставина мети;

- додаток (прямий і непряий):

*Dans ces yeux d'écureuil traqué, qui mesure le vide, qui hésite à sauter, lui quelque chose de plus que la peur. **Quelque chose de plus dur, de plus coupant*** (Hervé Bazin, с. 15) – прямий додаток;

Il ne s'intéresse ni à la littérature, ni à l'art, ni à la politique, ni au sport, ni aux femmes. Seulement à la bouffe et à l'avancement (Henri Troyat, с. 17) – непрямої додаток;

- означення:

*Les propos de son frère l'ont exaspéré sur le moment, mais ils font leur chemin dans sa tête. Un **chemin sinueux et sournois*** (Henri Troyat, с. 28);

*Elle donne à manger à un poney au Jardin d'acclimatation, elle tient une raquette à la main et fait mine de lancer une balle, elle se dresse en maillot de bain sur une plage ensoleillée. **Toujours souriante, toujours provocante*** (Henri Troyat, с. 180);

- однорідні члени речення:

*Physiquement j'étais petit, gauche, quelconque. **Studieux, certes, et même bardé de peaux d'âne, mais sans aucun brillant*** (Hervé Bazin, с. 26) – однорідні означення;

*Dès six heures je serais de retour, attendant Bruno pour sept et demie. Mais à **huit**, il ne sera pas là. **A neuf non plus*** (Hervé Bazin, с. 332) – однорідні обставини часу;

*Le numéro 26. **C'est bien lui. Lieutenant Douglas Kaine... Vingt-huit ans. Il n'avait pas vingt-huit ans ! Une face émaciée sous la gaine d'orichalque. Une trisre bouche passionnée ! C'est bien lui. Pauvre petit*** (Pierre Benoit, с. 208) – однорідні підмети;

- прикладка:

*Elle est bouffie et pâle. **Un navet*** (Henri Troyat, с. 23).

Отже, незалежно від структурної позиції, поширеності / непоширеності сепаратизованих структур можуть виконувати роль різних членів речення.

Виходячи з основних структурних особливостей сепаратизованих структур (відірвані від основного висловлення, стоять після крапки, марковані графічно й інтонаційно, спрямовані на актуалізацію змісту базисної частини), визначимо їхнє семантичне значення у структурі цілісного висловлення.

Як засвідчує аналіз матеріалу, семантичний спектр дії сепаратизації досить широкий. Передусім, це семантичне значення наголошування, виділення, виокремлення певної інформації з метою її актуалізації. Сепаратизація сприяє акцентуванню уваги на окремому компоненті речення, яким виступає або окремий член речення, або частина складного синтаксичного цілого, наприклад:

*Le boulevard Noir est inhumain. **Comme un minéral. Comme un triangle. C'est une chance qu'il y ait un boulevard comme ça à Bouville...***

Voilà des gens. Deux ombres. Qu'avaient-ils besoin de venir ici ? (J.-P. Sartre, с. 43).

Вжиті сепаратизовані структури (*Comme un minéral. Comme un triangle. Voilà des gens. Deux ombres*) зосереджують читача на емоційних, чуттєвих враженнях героя, який прогулюється одним із безлюдних бульварів міста та зненацька зустрічає двох перехожих. За допомогою сепаратизації автор імітує експресивно забарвлене внутрішнє мовлення та відображає емоційну оцінку особистості.

Сепаратизація як експресивне явище усного мовлення виражає одне з важливих семантичних значень сепаратизованих структур – невимушеність, природність, спонтанність комунікації [9]. Неможливість при живому спілкуванні цілком і повністю продумати висловлення наперед, вибудувати його логічну, ієрархічну структуру викликає потребу в уточненні, змістовому розширенні, виділенні (інтонаційному, графічному) окремих одиниць допоміжною інформацією, приміром:

Domage que Mme Carisay soit si vieille ! La quarantaine au moins (Henri Troyat, с. 58).

Як будь-яке наближення до розмовної мови, ці синтаксичні структури дають змогу письменникам значно поживити літературний виклад, зробити його більш яскравим та значущо забарвленим, живомовним.

Сепаратизовані структури увиразнюють внутрішні монологи, тексти-роздуми, автодіалоги з метою передачі емоційного, психічного стану мовця. Сепаратизація з афективною семантикою додає до об'єктивної інформації, закладеної у структурі речення, авторську оцінку. Розглянемо зразки внутрішніх монологів, у яких виокремленні синтагми несуть вагоме семантичне навантаження. Приклад 1:

Bon Dieu ! c'est moi qui vais mener cette existence de champignon ? Qu'est-ce que je ferai de mes journées? Je me promènerai. J'irai m'asseoir aux Tuileries sur une chaise de fer – ou plutôt sur un banc, par économie. J'irai lire dans les bibliothèques. Et puis? Une fois par semaine le cinéma. Et puis ? Est-ce que je m'offrirai un Voltigeur, le dimanche ? Est-ce que j'irai jouer au croquet avec les retraités du Luxembourg ? A trente ans ! J'ai pitié de moi (J.-P. Sartre, с. 242).

Приклад 2:

Son bain lui sembla tiède. Il frissonnait. Qui d'autre pouvait-il appeler ? Sylvie... la seule véritable amie qu'il lui n'eût jamais connue... [...]. Est-ce qu'elle saurait le renseigner ?

Et avait-il envie de le savoir lui-même ?

Elle était morte.

Morte.

N'entendrait plus jamais le son de sa voix.

Le son de sa voix.

Ni son rire.

Ni ses colères.

Ne serait plus jamais ses lèvres se tordre, trembler ou s'étendre à l'infini. Ne regardait plus jamais ses mains. L'envers de son poignet, le tracé de ses veines, le creux de ses cernes. Ne saurait plus jamais ce qu'elle cachait, si bien, si mal, si loin, derrière ses sourires fatigués ou ses grimaces idiotes. Ne la regarderait plus en douce. Ne lui prendrait plus le bras au débotté. Ne... (A. Gavalda, с. 107).

Уривок 1 – роздуми героя про найближче майбутнє. Він стурбований своєю нереалізованістю, внаслідок чого його охоплює потік негативних емоцій, переживань. Риторичні запитання (*C'est moi qui vais mener cette existence de champignon ? Qu'est-ce que je ferai de mes journées ? Est-ce que je m'offrirai un Voltigeur, le dimanche ? Est-ce que j'irai jouer au croquet avec les retraités du Luxembourg ?*), сепаратизовані синтагми (*Une fois par semaine le cinéma. A trente ans !*) та інші синтаксично-стилістичні засоби разом творять семантичну тканину художнього твору.

Уривок 2 – це зображення сентиментальних почуттів героя, його спогадів та роздумів із приводу втрати коханої людини. Сильне емоційне потрясіння Шарля передає незв'язне розмовне мовлення, якому властиві фрагментарність, спонтанність, стислість. Розчленовані синтаксичні конструкції (*Morte. Le son de sa voix. Ni son rire. Ni ses colères*) підсилюють афективний стан героя, розуміння та оцінку власне висловлення.

Проаналізовані семантичні види сепаратизованих структур далеко не вичерпують усіх їхніх змістових значень, а лише вказують на широкий потенціал використання сепаратизації в синтаксисі сучасної французької мови. Як показала наша розвідка, сепаратизація дає змогу оновити виражальні можливості синтаксису, виступає вагомими чинником організації семантичного простору художнього тексту в цілому.

Висновки. Підсумовуючи, зацентруємо, що сепаратизація – це категорія комунікативного (актуалізувального) синтаксису, засіб смислового членування висловлення. Хоч синтагма – це нібито структурно самостійна частина висловлення, однак проведене дослідження засвідчило, що синтаксично відокремлена синтагма функціонально залежна від базисної частини, яка зумовлює її семантичну значущість.

Визначивши основні структурні типи організації сепаратизації, її виразне семантичне значення, можемо стверджувати, що між частинами сепаратизованої конструкції встановлюються тісні комунікативно-актуалізувальні відношення. У результаті членування синтаксичної структури отримуємо новий афективний, експресивний варіант стилістично нейтрального речення. Наша розвідка засвідчила структурну гнучкість та багаті стилістичні

можливості сепаратизації в сучасній французькій мові. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі сепаратизації з погляду її когнітивних, психолінгвістичних, лінгвокультурологічних особливостей, динаміки функціонування в текстах різних жанрів тощо.

References

1. Andrievskaya, Anna. 1969. "Yavlenie "separatizatsii" v stilisticheskom sintaksise sovremennoi frantsuzskoi hudozhestvennoi prozyi". *Filologicheskie nauki* 3:77–83.
2. Balli, Charl. 1955. *Obschaya lingvistika i voprosyi frantsuzskogo yazyika*. Moskva.
3. Bazin, Hervé. 1972. *Œuvres*. Paris: Éditions Bernard Grasset.
4. Benoît, Pierre. 1980. *L'Atlantide*. Paris: Albin Michel.
5. Beregovskaya, Eda. 2004. *Ocherki po ekspressivnomu sintaksisu*. Moskva: Rohos.
6. Gavalda, Anna. 2008. *La Consolante*. Paris: Le Delittante.
7. Saint-Exupéry, Antoine. de. 2000. *Œuvres complètes*. Paris: Gallimard.
8. Sartre, Jean.-Paul. 1998. *La nausée*. Paris: Éditions Gallimard.
9. Stanislav, Olga. 2015. "Separatizatsiya yak proyav aktualizuyuchogo tipu sintaksisu (na materiali suchasnoyi frantsuzskoyi movi)". *Naukoviy visnik ShidnoEvropeyskogo natsionalnogo universitetu imeni Lesi Ukrayinki* 3(304):266–271.
10. Troyat, Henri. 1993. *Le marchand de masques*. Paris: Flammarion.

Станислав Ольга. Структурно-семантические характеристики сепаратизации в синтаксисе современного французского языка. Наше исследование посвящено синтаксической сепаратизации, представляющей такой образец синтаксических связей, которые возникают в следствии разделения предложения на несколько самостоятельных высказываний, интонационно и графически обособленных, однако единых по содержанию.

В результате проведенного научного исследования было установлено, что, исходя из позиции синтагмы к базисной (основной) части сепаратизированной структуры, можно выделить следующие виды сепаратизации: финальная сепаратизация (*séparatisation finale*) и срединная сепаратизация (*séparatisation médiane*). Анализ материала показал, что финальная сепаратизация более употребляемая, частотная, характерная для французской литературы XX века. Именно она представляет центральные зоны функционирования сепаратизированных структур синтаксиса современного французского языка.

В ходе анализа установлено, что количественные параметры синтагмы определяют структурные характеристики сепаратизированных конструкций. Выявлено, что в составе одной обособленной части могут быть одно-, двух- и многокомпонентные структуры. Учитывая это, мы выделили распространенные синтагмы (более одного обособленного компонента) и нераспространенные (однокомпонентные) синтагмы.

Исследование показало, что по синтаксической функции в качестве синтагмы могут выступать определение, обстоятельство, однородные члены предложения, приложение и другие члены предложения.

Как свидетельствует анализ материала, семантический спектр действия сепаратизации достаточно широкий. Прежде всего, это семантическое значение подчеркивания, выделения определенной информации с целью ее актуализации. Кроме того, сепаратизация имитирует экспрессивно окрашенную внутреннюю речь и отражает эмоциональную оценку личности. Сепаратизация как экспрессивное явление устной речи выражает одно из важных семантических значений сепаратизированных структур – непринужденность, естественность, спонтанность коммуникации. Сепаратизированные структуры делают более выразительными внутренние монологи, тексты-размышления, аутодиалоги с целью передачи эмоционального, психического состояния говорящего. Сепаратизация с аффективной семантикой добавляет к объективной информации, заложенной в структуре предложения, авторскую оценку.

Проанализировав основные структурные типы организации сепаратизации, ее выразительное семантическое значение, можем утверждать, что сепаратизация современного французского языка характеризуется структурной гибкостью и широкими семантико-стилистическими возможностями.

Ключевые слова: синтаксис современного французского языка, сепаратизация, структурные особенности сепаратизации, семантическое значение сепаратизации.

Stanislav Olha. Structural and Semantic Characteristics of Separation in the Syntax of Modern French Language. Our research deals with syntactic separation, which is the kind of syntactic linking that occurs as a result of dividing a sentence into several independent statements, intonationally and graphically separated, but common in content.

As a result of the study, it was found that the following types of separation can be distinguished by the position of the syntagm to the basic (main) part of the separation structure: final separation (*séparatisation finale*) and middle separation (*séparatisation médiane*). Analysis of the material showed that the separation of the final is more common, frequency, characteristic of French literature of the XXth century. During the analysis it was determined that the quantitative parameters of the syntagm also lay down the structural characteristics of the separated structures. It has been established that one, two and multi-component parts may be contained in one separate part.

The study showed that by syntactic function, the definitions, applications, circumstances, homogeneous members of a sentence, an adverb and other members of a sentence can act as a syntagm.

The analysis of materials indicates, the semantic spectrum of the action of separation is quite wide. First of all, it is the semantic meaning of highlighting, isolating certain information in order to update it. In addition, separation mimics an expressively colored inner speech and reflects an emotional evaluation of the individual. Separation, as an expressive phenomenon of oral speech, denotes one of the most important semantic meanings of separated structures – the expression of ease, naturalness, spontaneity of communication. Separated structures express internal monologues, texts, reflections, audio dialogues to convey the emotional and mental state of the speaker. Separation with affective semantics adds an authorial appreciation to the objective information contained in the sentence structure.

Having analyzed the basic structural types of the organization of separation, its distinct semantic meaning, we can say that the separation of modern French is characterized by structural flexibility and wide semantic-stylistic possibilities.

Key words: syntax of modern French, separation, structural features of separation, semantic meaning of separation.

УДК 165.194

Лариса Тараненко

ПИРАМИДА КЛИМЕНЮКА – УНИВЕРСАЛЬНЫЙ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ ИНСТРУМЕНТАРИЙ КОГНИТИВИСТИКИ

В статье представлены результаты аналитического поиска продуктивного методологического инструментария конвенциональной терминологической унификации понятий когнитивного знания и универсальных моделей, наиболее полно интерпретирующих основные процессы когнитивной деятельности индивида. На основе выполненного анализа в работе обоснован методологический потенциал универсальной когнитивной модели пирамиды сфер духовного бытия человека, широко известной как пирамида Клименюка. Данная модель представляет фронтальное сечение пирамиды, построенной в перпендикулярных координатах «вера – знание» и «мнения – факты». С помощью модели показано, что все когнитивные процессы и акты получают свое саморазвитие в духовной сфере индивида и реализуются на основе различных типов мышления, результаты протекания которых материализуются в его речемышлении имыследействии. Обоснована универсальность модели пирамиды Клименюка, обеспечивающаяся за счет синтеза в ее графическом образе современных идей системного и синергетического подходов, а также лингвистического, психологического, социологического и кибернетического знания. Очерчены перспективы применения рассмотренной модели для изучения психоэнергетических процессов речемышления имыследействия индивида, а также показана высокая возможность расширения круга междисциплинарных исследований с опорой на модель пирамиды Клименюка как универсальную концептуальную модель научного рассмотрения любых когнитивных явлений и актов, протекающих в духовной сфере индивида в процессе его речемышления имыследействия.

Ключевые слова: когнитивистика, универсальная модель, пирамида Клименюка, методологический потенциал, речемышление имыследействие индивида.

Введение. На весьма широком по существу решаемых проблем поле поисков современной лингвистической науки в последнее 60 лет четко обозначилась тенденция междисциплинарного рассмотрения ряда основных коммуникативно-речевых явлений. Значительное внимание уделяется при этом когнитивной природе феноменов речемышления имыследействия человека в процессах вербального, предметно-преобразовательного и социально-технологического взаимодействия с представителями окружающих его микро- и макросоциумов.

В рамках указанного подхода наблюдается активное приращение нового научного знания в сферах когнитивной лингвистики, концептологии, лингвокультурологии, лингвосинергетики, нейро-, онто-, социо- и эколингвистики и т.д.

Параллельно с этим когнитивное знание активно развивается представителями ряда других наук, связанных с поведенческой деятельностью, направленной на принятие индивидом жизненно важных решений, обеспечивающих неуклонное развитие социально-экономических отношений в различных человеческих сообществах. К таким наукам, в первую очередь, относятся социология, психология, педагогика, культурология, история, экономика, инженерия и т.п.

Представители всех этих сфер научного знания бурно и непрерывно продуцируют соответствующие гипотетические конструкции, терминологические определения и